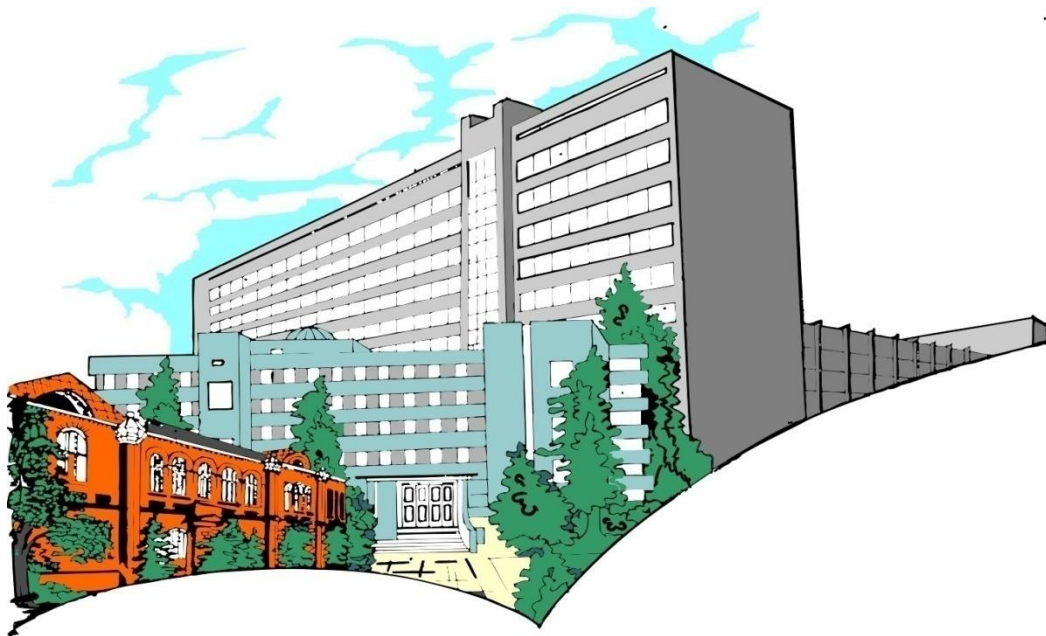

**Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет**

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

Випуск 7

Херсон
2022

УДК 378.4

С 88

Затвердила вчена рада Херсонського державного університету
(протокол від 28.02.2022 р. №14)

Голова редакційної колегії:

Сергій Омельчук, перший проректор.

Члени редакційної колегії:

*Наталія Головка, Сергій Думасенко, Наталія Ільїна, Тетяна Козакова,
Тетяна Попович, Сергій Сімченко, Оксана Москвичова, Людмила Харченко-Баранецька,
Олександр Черемісін, Юлія Юріна.*

Студентські наукові студії: збірник наукових праць.

Херсон: ХДУ, 2022. Вип. 7. 48 с.

ISBN 978-617-7090-32-7

У збірникові представлено результати наукових досліджень здобувачів вищої освіти у царині економічних, технічних та гуманітарних наук.

ISBN 978-617-7090-32-7

© ХДУ, 2022

ЗМІСТ

Блажко В. О. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЮРИДИЧНОЇ ЛЕКСИКИ В АНГЛОМОВНИХ СЕРІАЛАХ: НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОМОВНОГО ПЕРЕКЛАДУ СЕРІАЛУ «HOW TO GET AWAY WITH MURDER/ ЯК УНИКНУТИ ПОКАРАННЯ ЗА ВБИВСТВО».....	4
Гаврилюк Т. В. СТАТЕНЕ ВИХОВАННЯ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ЗАСІБ ПОПЕРЕДЖЕННЯ СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА ПРОТИ НЕЇ.....	9
Зверяк Є. Ю. ТЕМА ВІЛ/СНІДУ В УКРАЇНСЬКОМУ МЕДІАПРОСТОРІ (ПРАВОНАХИСНИЙ АСПЕКТ).....	12
Ільїна Т. О. ЕСТЕТИЗАЦІЯ ТА ТЕАТРАЛІЗАЦІЯ ЯК СКЛАДОВІ КУЛЬТУРИ ПОСТМОДЕРНІЗМУ.....	15
Коршун Ю. К. ОСОБЛИВОСТІ РЕКРЕАЦІЙНОГО ВИКОРИСТАННЯ МОРСЬКОГО БЕРЕГА КІНБУРНЬСЬКОГО ПІВОСТРОВА	17
Костюк Н. В. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ДОТРИМАННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ ЖІНОК- ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВИЦЬ ЗСУ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	22
Мазур Д. В. ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАЛЬНОЇ ТА НЕВЕРБАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ДІТЕЙ ЗІ СПЕКТРОМ АУТИСТИЧНИХ ПОРУШЕНЬ	25
Мазур Д. В. МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАЦІЇ У ДІТЕЙ ІЗ РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ	29
Пуняк Д. Р. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МЕДИЧНИХ ТА ПСИХОЛОГІЧНИХ ТЕРМІНІВ (НА ОСНОВІ УКРАЇНСЬКОМОВНОГО ПЕРЕКЛАДУ ГОТИЧНОЇ ПОВІСТІ Р. СТВЕНСОНА «THE STRANGE CASE OF DR. JEKYLL AND MR. HYDE»/ «ХИМЕРНА ІСТОРІЯ ДОКТОРА ДЖЕКІЛА ТА МІСТЕРА ГАЙДА» М. СТІХИ).....	32
Раєв Д. Г. САМОКОНТРОЛЬ ЗА СТАНОМ ЗДОРОВ'Я УЧНІВ ПІД ЧАС САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМИ ВПРАВАМИ.....	36
Резнік К. С. ПЕРСПЕКТИВА РОБОТОТЕХНІКИ ЯК ЧАСТИНИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	38
Саніна К. А. ЖІНКА СЕРЕДНЬОГО ВІКУ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН: ГЕНДЕРНО-ВІКОВИЙ АСПЕКТ	40
Шамаль Д. О. ПРО ПРИРОДУ Й ФУНКЦІЇ АКТИВНИХ ДІСПРИКМЕТНИКІВ У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ	44
Відомості про авторів	47

СТАТЕНЕ ВИХОВАННЯ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ЗАСІБ ПОПЕРЕДЖЕННЯ СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА ПРОТИ НЕЇ

У статті розкрито особливості статевого виховання дитини дошкільного віку як засіб попередження сексуального насильства проти неї. Практична роль дослідження полягає в тому, що положення, розкриті в статті, формують правильне уявлення про те, як виховати та захистити дитину, уберегти її від шкідливої та некоректної інформації, зробити її більш впевненою в собі та знизити ризик стати жертвою сексуального насильства. Дотримання наданих рекомендацій допоможе виховати дитину дошкільного віку в гармонії з собою та суспільством.

Ключові слова: дитина дошкільного віку, сексуальне насильство, статеve виховання, просвітницька діяльність, рекомендації.

Актуальним питанням сьогодення є формування сексуальної компетентності дитини дошкільного віку. Через відсутність достатньої кількості відповідної літератури просвітницька діяльність ускладнюється, тому важливою є активізація вивчення проблеми та розробка інноваційних форм, методів та прийомів статевого виховання дитини дошкільного віку.

Метою статті є огляд й упорядкування наявних та сформованих правил, відомостей, фактів, рекомендацій, а також висловлення думки автора статті щодо допомоги дітям та їх оточенню з аспектів цього питання.

Проаналізовано особливості національного законодавства у сфері протидії насильству над дітьми та методичної літератури, дало змогу розглянути форми, методи, прийоми статевого виховання, що вдосконалюють розуміння дітей власного тіла та попереджують здійснення сексуального насильства стосовно них. Розкрито важливість обговорення, а не приховування інформації, яке часто відбувається через соціальне несприйняття «незручної» теми. Вивчена роль громадських організацій, соціальних проєктів та ініціатив у напрямі сексуальної просвіти.

Згідно зі статистичними даними, наразі кожна п'ята дитина може виявитися жертвою сексуального насильства [10], саме тому важливо навчити дитину розпізнавати небезпеку для власного тіла, помічати неадекватне ставлення до нього.

Незважаючи на те, що у 2012 році в Україні була ратифікована прийнята Радою Європи Конвенція про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства, у 2018 році набув чинності закон України «Про запобігання та протидії домашньому насильству», а також Кримінальним кодексом України проголошена відповідальність за вчинення сексуального насильства щодо дітей, – і досі існує висока ймовірність того, що дитина може стати жертвою зґвалтування, сексуальної експлуатації, порнографії та ін. [1].

З огляду на актуальність проблеми протидії сексуальному насильству щодо дітей, активізується й дослідницька робота за цим напрямом. Серед науковців, які вивчали проблему протидії сексуальному насильству та статевого виховання, можна виділити дослідження Т. Бугаєць, О. Ковальова, Н. Пашко щодо обґрунтування важливості реформування положень сучасного законодавства у сфері протидії насильству. Методологічна база статевого виховання дошкільників розкрита в роботах І. Косяк, О. Нагула, Т. Цюман. На важливості статевого виховання дітей уже з дошкільного віку наголошують Т. Нежура і А. Собчук.

У процесі вивчення літератури було виявлено, що завчасно визначити, звідки чекати небезпеки, неможливо, адже злочинцем може виявитися хто завгодно. Конкретного опису насильника не існує, що ускладнює пояснення як для дитини, так і для батьків. Хоча варто

зауважити, що за різними джерелами акти насилля, здійснені знайомими, складають 80-90% від загальної кількості. Це свідчить про те, що навіть з тими, кому, як здається, можна довіряти, варто бути пильними та обережними. Крім того, не потрібно вважати, що злочини на сексуальній основі мають місце лише відносно дівчат. У багатьох випадках жертвою можуть стати хлопчики [10].

Дитині важливо розуміти, що є порушенням її особистих меж, яке несе небезпеку та з чим вона може звернутися до батьків, адже через відчуття провини чи сорому, наявності залякувань, ситуація може залишитися секретною, табуованою, чим принесе ще більшої шкоди або буде повторюватися надалі. Найчастіше сором дошкільників стосовно сексуальної теми виникає через зниклобіть батьків чи вихователів. Відсутність достатньої кількості наукової літератури, яка б розкривала особливості статевого виховання дітей дошкільного віку, ускладнює та обмежує процес прийняття дорослими необхідності статевого виховання та реалізації його методів, але попри це важливо навчити дитину захищати себе, вчасно побачити загрозу [2].

На думку Цюпак І., «проблема статевого виховання дошкільників виникає насамперед через неосвіченість батьків у статевоу вихованні своєї дитини, невмінні відповідати на питання, які пов'язані зі статтю: по-друге, ставлення суспільства до даної проблеми» [11]. Автором у дослідженні розкрито другу причину обраної проблеми через розгляд історичної складової ставлення до статевого виховання.

Загалом для запобігання сексуальному насиллю щодо дошкільників варто включити в процес сексуальної освіти не тільки батьків, педагогів та відповідні правоохоронні органи, а й дітей. Статевий досвід дитина починає здобувати з перших днів життя – під час гігієнічних процедур, які здійснюють батьки [2]. Згодом, у віці 2-3 років, виникає інтерес до власного тіла та до статевих органів протилежної статі. На цьому етапі важливо розповісти дітям, як називаються геніталії. Батькам варто реагувати спокійно та впевнено, адже статеві органи є такими ж частинами тіла, як голова, руки, ноги та ін. Також не уникати розмов про геніталії та не використовувати некоректні назви [4].

Так, наприклад, не потрібно називати пеніс «краником», «свічкою», «ковбаскою», а вульву «квіточкою», «піріжком» та ін. По-перше, це почне викликати в дитини дискомфорт та зняковіння, відчуття секретності. По-друге, це буде ускладнювати процес розуміння дитини у випадку сексуального насилля. Дошкільнику, який володіє інформацією про геніталії, буде легше конкретизувати неналежну поведінку дорослого. Щодо функцій статевих органів дитині в цьому віці варто зазначити, що геніталії потрібні для того, щоб ходити в туалет, вони є інтимними, недоторканими для інших [4].

Важливим є засвоєння так званого «Правил трусиків», яке передбачає, що ніхто, окрім батьків під час гігієнічних процедур та лікарів під час медичного огляду, не має права торкатися геніталій дитини. Якщо подібна ситуація сталася, то це є загрозою, потрібно кликати на допомогу й обов'язково повідомити про це [4].

Дитина повинна навчитися казати «ні» на прохання однолітків, старших дітей або дорослих продемонструвати статеві органи або дати торкнутися. Розуміючи важливість та цінність власного тіла, вона зможе також враховувати особисті межі інших людей. Позитивний приклад того, як казати «ні» та бути почутим, мають давати дорослі. Це допоможе не тільки вберегти дитину від сексуального насилля, а й у майбутньому у всіх сферах життя [10].

Для збереження особистих меж дитина дошкільного віку також має розрізняти приємні та неприємні дотики. Якщо дитині неприємні обійми чи поцілунки інших дітей або навіть близьких родичів, то вона має право відмовитися від них. Розкажіть дошкільнику про те, що просити допомогу – це важливо. І що так роблять не слабкі люди, а навпаки сильні. Дитина має довіряти авторитетному дорослому, знати, що він завжди вислухає, повірить, підтримає та прийде на допомогу [3].

Зауважимо, що варто виховувати дитину так, щоб навіть якщо насилля сталося, то дитина не вважала себе в ньому винною. Так, вона повинна знати, що має казати «ні» та про

«Правило трусиків», але у випадку неприємної ситуації винен тільки злочинець. До дитини дошкільного віку потрібно ставитися уважно, адже сексуальне насильство – це велика травма та стрес, про яку болісно говорити. Обов'язковим є звертання уваги на тіло та самопочуття дитини. У випадку насильства спостерігається раптова зміна поведінки, можуть виникати часті істерики, відчуженість, безсоння, розлади харчування. Серед фізичних ознак насилля в дітей можна виокремити такі як: пошкодження та набряки, кровотечі, свербіж, почервоніння, висипи на статевих органах. Якщо батьки чи педагоги помітили декілька з наведених симптомів або дитина розповіла про акт сексуального насильства, то їм варто зберігати спокій. Рекомендується спланувати та поговорити з дитиною про те, що сталося. Коли справа стосується дошкільника, то для створення комфортних умов можна використати іграшки, папір та олівці – те, що допоможе створити довірливу атмосферу. Варто підтримувати дитину, не тиснути на неї, не казати «не плач» або «тримайся». Потрібно спробувати дізнатися, хто та де вчинив насильство. Також рекомендується поводитися впевнено та донести до дитини, що вона в безпеці та все правильно зробила. Важливо не реагувати на ситуацію емоційно: кричати, плакати, звинувачувати дитину або питати, чому вона не відмовила/не втікала/не захищалася. Після з'ясування обставин варто звернутися до лікарні та правоохоронних органів [9].

Правильна організація статевого виховання – це запорука того, що дитина не буде шукати інформацію в небезпечних місцях, компанях тощо [4]. Потрібно зауважити, що якщо дошкільник має доступ до інтернету, то батькам варто подбати про те, щоб середовище та інформація, яка надходить, була правдивою, правильною, педагогічно доцільною та відповідає віку дитини. Так, наприклад, на сайті організації «Служба порятунку дітей» можна знайти корисні матеріали для батьків, дітей, педагогів, лікарів; статичні дані щодо популяризації сексуальної освіти в Україні, телефони гарячих ліній та важливі контактні дані. Організація займається розробленням електронних освітніх матеріалів для всіх категорій глядачів. Для дорослих є низка тематичних вебінарів, конспекти занять, презентації тощо. Матеріали для дітей розподілені за віковими категоріями. Є мультфільми, які навчають дошкільника розпізнавати безпечні та небезпечні дотики, книжки та розмальовки, що допоможуть засвоїти правила безпеки. «Служба порятунку дітей» має власний YouTube-канал з корисними відеозаписами [6].

Також статевою освітою дітей та підвищенням рівня обізнаності дорослих займається українська психологиня А.Забела, яка має власний блог «У Трусах». Його можна знайти в соціальних мережах Facebook, YouTube, TikTok, Instagram, Telegram. Психологиня в доступній формі розкриває батькам особливості гігієни та фізіології, важливості відстоювання особистих кордонів, впливу правильної сексуальної освіти на життя людини. Значна роль у публікаціях та відеороликах приділяється емоційному ставленню до питань, пов'язаних з сексом, безпеці дитини [7].

У сфері протидії сексуальному насильству над дітьми визначними є такі організації: Представництво Міжнародного Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні, Громадська організація «Ла Страда-Україна», Всеукраїнська громадська організація «Волонтер». З усіма корисними матеріалами, звітами та проектами можна ознайомитися на однойменних сайтах та сторінках у соціальних мережах.

Важливу роль має Український фонд «Благополуччя дітей», який підтримує велику кількість проектів, створює книжки, журнали, буклети та брошури, а також яскраві постери для використання батьками та дітьми. Крім того, організація створює практикуми та порадики для батьків, які підвищують їхню компетентність, розкривають питання щодо створення безпечного простору, розвитку дитини в гармонії з власним тілом, а також – практикуми для дошкільників, які допоможуть зрозуміти, як потрібно захистити себе. Матеріали знаходяться у вільному доступі [8].

Значний вплив на створення статистичних даних у сфері вивчення особливостей протидії сексуальному насильству щодо дітей та їх обробку мали такі організації, як Дослідницька агенція «Fama» (м. Львів) та Центр гідності дитини УКУ (м. Львів), які у

своєму проєкті «Сексуальне насилля в Україні: від усвідомлення до захисту» проаналізували ставлення респондентів до компонентів сексуальної просвіти дітей, уявлення щодо сексуального насилля, уявлення про насильників та жертву, місця загрози для дітей та ін. [5].

Отже, статеve виховання є важливим аспектом для попередження сексуального насилля над дітьми дошкільного віку, адже від того, наскільки компетентним буде дошкільник, залежить його безпека. Вагоме значення має співпраця вихователя з батьками щодо надання допомоги у формуванні обізнаності та вмінні підібрати корисну, ефективну й доречну інформацію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бугаєць Т., Ковальова О., Пашко Н. Подолання сексуального насильства щодо дитини: координація дій. Київ : ВГЦ «Волонтер», 2020. 30 с.
2. Косяк В.І. Статеve виховання дошкільників. Досвід роботи вихователя вищої категорії Зінківського ДНЗ (ясла-садка) №2 «Сонечко». 83 с. URL: <http://www.zinkiv-rmc.plsch.in.ua/Files/downloads/Косяк%20В.І.%20досвід%202013.pdf>.
3. Нежура Т.В., Собчук А.А. Статеve виховання дітей дошкільного віку через призму наступності систем дошкільної та початкової освіти. *Інноваційна педагогіка*. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Випуск 31. Том 2. С. 160-162. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2021/31/part_2/35.pdf.
4. Сексуальне виховання дітей. Київ: Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ); Громадська організація «Всеукраїнський громадський центр «Волонтер», 2019. 16 с. URL: [https://www.unicef.org/ukraine/media/13051/file/Сексуальне_виховання_sexuducation_UA\(1\).pdf%20.pdf](https://www.unicef.org/ukraine/media/13051/file/Сексуальне_виховання_sexuducation_UA(1).pdf%20.pdf).
5. Сексуальне насилля в Україні: від усвідомлення до захисту: проєкт. URL: https://fama.agency/wp-content/uploads/2021/11/Zvit_Seksualne-nasylyya_2021-1.pdf.
6. Служба порятунку дітей: сайт. URL: <https://savechild.com.ua/>.
7. Українська освітня організація підвищення рівня статевої освіти курси статевого виховання для дітей та молоді «У Трусах». URL: https://www.facebook.com/utrusakh/?ref=page_internal.
8. Український фонд «Благополуччя дітей» : сайт. URL: <https://childfund.org.ua/>.
9. Цюман Т. П., Малієнко Ю. М. Сексуальне насильство над дітьми: причини, наслідки, профілактика. / за заг. ред. Т. П. Цюман. Київ : ФОП Пономаренко Я.М. 2011. 76 с.
10. Цюман Т. П., Нагула О.Л. Навчіть дитину захищатися. / за заг. ред. Т. П. Цюман. Київ, 2015. 60 с.
11. Цюпак І.М. Психолого-педагогічні засади статевого виховання дітей дошкільного віку. Базова програма «Я у світі»: методичні рекомендації для вихователів ДНЗ / упоряд. О.Б. Полевікова. Х.: Вид. група «Основа», 2010. С. 268-274. URL: http://ekhsuir.kspu.edu/xmlui/bitstream/handle/123456789/3194/2_Цюпак%20І.М..pdf?sequence=1.

УДК 616.98:578.828ВІЛ:070(477)

Зверяк Є. Ю.

Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української й слов'янської філології та журналістики Соломахін А.Ф.

ТЕМА ВІЛ/СНІДУ В УКРАЇНСЬКОМУ МЕДІАПРОСТОРИ (ПРАВОЗАХИСНИЙ АСПЕКТ)

Анотація. У статті описано специфіку висвітлення в засобах масової інформації проблеми людей, які живуть з ВІЛ. Проаналізовано наукову літературу з окресленої тематики, наведено конкретні приклади матеріалів щодо визначеної категорії осіб,